

El temps que corre

Genocidi

Joan F. Mira

El 29 de juny del 1707, al Buen Retiro, Felip V de Borbó firmava el document que declarava mort, difunt, assassinat, el regne o país dels valencians. Suprimit a tots els efectes, incorporat, també a tots els efectes, al Regne de Castella. Parlar de *genocidi*, en aquest cas, pot resultar massa dur i excessiu, però si hi afegim el qualificatiu de *polític* ja s'acosta a la realitat històrica. *Genocidi*, segons els diccionaris, és 'la destrucció premeditada d'un grup humà (racial, nacional, lingüístic, religiós, etc.)'. En el sentit estricte, una destrucció per extermini físic. En el sentit genèric, la destrucció de l'existència del grup humà com a grup, no físicament persona a persona. Un genocidi cultural és destruir una cultura, un genocidi lingüístic és destruir una llengua, un genocidi polític és destruir un país com a país: l'estructura política, el govern, les lleis, institucions, tribunals, administració, moneda, etc. i, en definitiva, la reducció a l'"uso, forma y práctica de gobierno" d'un altre país. Imposició, mudança i reducció, per la força de les armes. Quan un país és destruït i suprimit com a entitat política, no resulta excessiu qualificar aquesta destrucció amb els termes més durs i rigorosos. Els comentaris de l'època, escrits per austriacistes o per borbònics, manifesten que aquesta consciència de destrucció del país va ser ben clara i general. Com ara les paraules de Manuel Martí, el cèlebre degà d'Alacant, que escrivia: "Tras haber sido arrancada mi familia de sus lares, sus bienes en parte substraídos, en parte arruinados y (lo que es con mucho lo mas triste) tras la destrucción de la patria... Nada mas calamitoso puede acontecer a los hombres que sobrevivir a su patria. Aborrezco y detesto este desenfreno de las armas." El text no pot ser més expressiu ni més contundent. La idea d'haver perdut la llibertat comuna, fins i tot d'haver caigut en una forma de servitud, l'expressa també un borbònic convençut com el pare Minyana, quan constata que es troba "oprimida la antigua libertad de los valencianos y alejados de su ancestral privilegio, quienes antes regían sus propios derechos semejantes a un pueblo libre fueron obligados a soportar la suerte común de toda Espana" (citats segons l'edició de Pérez Durà i Estellés). I afegia: "Por primera vez los valencianos se dieron cuenta del inevitable daño de la libertad perdida y de que se habían precipitado en la lamentabilísima esclavitud miserable." Un altre felipista destacat, el dietarista Planes, es queixa amargament que els austriacistes —és a dir, la majoria de la població— voldrien beure la sang dels botiflers, tan gran és l'odi que els tenen. Però assegura que ells, els valencians del bàndol borbònic, "ni tenemos culpa ni hemos deseado la introducción de las alcabalas, alojamientos, ni otros impuestos, ni deseamos las leyes ni usages castellanos, ni su gobierno, antes bien todo lo aborrecemos, porque es todo introducido contra el bien común y particular desta ciudad y reino y de sus habitantes".

I per afegir destrucció a la destrucció, ni tan sols el dret civil valencià va ser restaurat, ni tot ni en part, a diferència d'Aragó i també de Catalunya: fins i tot la vida privada dels valencians, incloent-hi els matrimonis o els testaments, va haver de seguir aquella "imposición y mudanza de costumbres". El País Valencià va ser considerat i tractat, a consciència, com una mena de desert polític, privat de qualsevol dret, tal com anunciava el duc de Berwick als electes dels Estaments, només d'entrar a València: "Este Reyno ha sido rebelde a Su Magestad y ha sido conquistado,... y assí no tiene mas privilegios ni fueros que aquellos que Su Magestad quisiere conceder en adelante". Els valencians ja no tenien ni lleis pròpies ni drets i, des de llavors, a efectes legals i jurídics, ja no serien ni tan sols valencians. Quant als *privilegis* que les successives majestats borbòniques, les repúbliques, les dictadures o les democràcies ens han volgut *concedir*, més val no pensar-hi. Som un país conquerit, en efecte, i sembla que molt feliç de ser-ho. O això assegura el nostre president.

"El País Valencià va ser considerat i tractat, a consciència, com una mena de desert polític, privat de qualsevol dret, tal com anunciava el duc de Berwick als electes dels Estaments, només d'entrar a València: 'Este Reyno ha sido rebelde a Su Magestad y ha sido conquistado,... y assí no tiene más privilegios ni fueros que aquellos que Su Magestad quisiere conceder en adelante'. Els valencians ja no tenien ni lleis pròpies ni drets i, des de llavors, a efectes legals i jurídics, ja no serien ni tan sols valencians"